

APSPRIEŽ

Veido jauno Latvijas Bankas likumu

Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija izskatīšanai trešajā lasījumā atbalstījusi jauno Latvijas Bankas likuma projektu, kā arī pavadošo likumprojektu paketi, kuri paredz Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) pievieno-

šanu Latvijas Bankai. Jaunā Latvijas Bankas likuma projekts izstrādāts, lai noteiktu Latvijas Bankas pārvaldes struktūru un darbību pēc paredzētās FKTK pievienošanas bankai, ievērojot monetārās politikas, kā arī finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku uzraudzības un noregulējuma iestādes funkciju neatkarību. Projekts paredz, ka samazināsies administratīvās procedūras un būs mazākas Latvijas Bankas personāla, finanšu

un materiāltehnisko resursu izmaksas. Apvienotā institūcija varētu sākt darbu jau no 2023. gada 1. janvāra. **LETA**

Rosina aizliegt kažokzvēru audzēšanu

Saeimā iesniegti grozījumi Dzīvnieku aizsardzības likumā, kas paredz no 2026. gada 1. janvāra aizliegt Latvijā kažokzvēru audzēšanu ar mērķi iegūt kažokādas. Gro-

zījumu mērķis ir aizliegt kažokzvēru audzēšanu Latvijā kažokādu dēļ. Paredzēts, ka tie stāties spēkā 2026. gada 1. janvārī. Grozījumi neaizliedz kažokādu iegūvi medību ceļā vai kažokādu tirdzniecību. Saskaņā ar Lauksaimniecības datu centra (LDC) sniegto informāciju 2020. gada 1. jūlijā zvēraudzētāvās kopā bija 579 945 dzīvnieki, tajā skaitā 579 320 ūdeles, 443 lapsas un 182 šinšillas. Latvijā šobrīd reģistrētas astoņas zvēraudzētavas. **LETA**

Apdraudēts biznesa inkubatoru finansējums, ministrija noliedz

OLAFS
ZVEJNIEKS

Pagājušajā piektdienā LIAA biznesa inkubatoru inkubācijas uzņēmumi izplatīja valdībai adresētu atklāto vēstuli, kurā puda bažas par finansējuma izbeigšanos biznesa inkubatoriem.

"Atsaucoties uz Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) sniegto informāciju par atbalsta finansējuma pārtraukšanu inkubācijas uzņēmumiem no 2021. gada augusta beigām, vēršam uzmanību uz to, ka LIAA biznesa inkubatoru projekta īstenošanas laiks bija noteikts līdz 2023. gada 31. decembrim, un to mērķis – at-

balstīt jaunu dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu izveidi un attīstību Latvijas reģionos, nodrošinot komersantiem uzņēmējdarbībai nepieciešamās konsultācijas, apmācības un pasākumus, mentoru atbalstu, vidi un grantu līdzfinansējumu komersantu darbības izmaksām (ražošanas telpu līdzfinansējums, iekārtu, aprīkojuma iegāde, mārketinga izmaksas, testēšana, sertificēšana) un līdzfinansējums citiem pakalpojumiem.

Aicinām lēmumu pieņēmējus prioritāri atbalstīt tās aktivitātes, kuras mums kā valstij ļaus pelnīt ilgtermiņā un vairot kopīgo labklājību. Valdības rīcības plānā kā viena no būtiskākajām prioritātēm minēta ekonomikas attīstības veicināšana.

Ir definēts mērķis līdz 2027. gadam dubultot eksporta apjomu. Uzskatām, ka katrs biznesa inkubatoru uzņēmumos ieguldītais eiro ir uzlūkojams kā investīcija, kas ne tikai veicinās komercdarbību reģionos, bet ļaus attīstīties eksportspējīgiem uzņēmumiem, jo 50% no aptuveni 800 inkubatoru uzņēmumiem ir orientēti uz eksportu, bet vēl liela daļa plāno uzsākt eksportu. (...) Biznesa inkubatoros strādā uzņēmēji, kuri pusotra gada laikā ir spējuši ne tikai izveidot produktu, bet gan sasniegt vairāku miljonu apgrozījumu, eksportējot savu produkciju uz 90 pasaules valstīm," teikts vēstulē, paužot aicinājumu nesagraut biznesa inkubatoru tīklu Latvijā un piešķirt tiem finansējumu 2022. gada budžeta ietvaros.

Komentējot šo vēstuli, Latvijas ekonomikas ministrs Jānis Vitenbergs "Latvijas Avīzei" sacīja, ka Covid-19 laikā biznesa inkubatoru programma piedzīvojusi strauju intereses palielinājumu. "Tajā ieplūduši daudzi cilvēki, kas mainījuši darbu, atgriezušies laukos un meklē iespējas jaunām uzņēmējdarbības formām. Ekonomikas ministrija šo procesu tikai apsveic, taču vienlaikus iezīmējusies problēma, ka šim ES fondu periodam paredzēto līdzekļu apjoms sāk izsīkt. Vienlaikus jāatzīmē, ka ne visiem inkubatoriem ir izsīkuši līdzekļi, tāda situācija ir tikai dažiem. Esam runājuši ar LIAA vadību un izlēmuši, ka, gadījumā ja ir skaidrība, ka nākamā gada budžetā līdzekļi biznesa

inkubatoru atbalstam tiek paredzēti, tad LIAA pārdalīs gramā šogad vēl esošos līdzekļus, nodrošinot visu inkubatoru darbību."

Vitenbergs izteicās, ka nākamā gada budžetā prasīšot biznesa inkubatoru vajadzībām 10 miljonus eiro. Šāda summa ļaūst finansēt esošo inkubatoru darbību un atvērt arī jaunus, jo pēc reģionālās reformas jauno, lielo reģionu vajadzības pēc inkubatoriem un to darbības rezultāta – inovatīviem uzņēmumiem – tikai pieaugušas. Atbildot uz jautājumu, cik droši biznesa inkubatori var rēķināties ar finansējumu nākamajā gadā, ministrs atbildēja: "Šobrīd nepieļauju situāciju, ka līdzekļi biznesa inkubatoru darbībai netiks piešķirti."

Ruža:

Planēta jābaro ar augiem

Turpinājums no 5. lpp.

Pateikt, ka klimatam vissliktākā ir lauksaimniecība, – nu, pilsētnieki tā var runāt, kamēr veikalā visu var nopirkt.

Pēc lauksaimnieku nesenās saķeršanās ar vides ministru labi saprotu problēmas jūtīgumu, bet ne jau tikai lauksaimniecību vien klimata pārmaiņās vaino. Mēs sajūtam vienu no lielākajiem spiedieniem. Cilvēki grib dzīvot arvien lielākā komfortā un meklē ārējos vainīgos, uz ko nogrūst sava komforta radīto piesārņojumu.

Nu, nevajag. Tikpat liels klimata neitralitātes spiediens ir uz transportu, mājokļiem, enerģētiku, rūpniecību – praktiski visiem sadzīves un ekonomikas sektoriem. Mazskaitlīgie lauksaimnieki pie mums tagad ir diezgan labi organizēti, tādēļ vismaz Latvijas mērogā kaut ko spēj pateikt pretim.

Tomēr palieku pie uzskata – tie, kuri šo spiedienu izdara, līdz galam nesaprot, ka lauksaimnieciskajā ražošanā visu izjaukt var ļoti ātri, bet atjaunotne atkal prasīs 10–15 gadus, kā jau to piedzīvojām 90.

gados. Zaļais kurss ir politika. Bet politika mainās, kad cilvēki sāk saprast realitāti. Jā, ar klimatu nav labi. Glābjam pasauli ar lauksaimniecību? Jā, arī lauksaimniecībai ir jāklūst vīdē draudzīgākai. Lielajās saimniecībās tehnoloģijas šajā sektorā ir attīstītas tuvu maksimumam. Lai samazinātu enerģijas patēriņu, arvien vairāk saimnieku atsakās no aršanas. Ja runājam par tehniku – šobrīd pat nemaz nav izstrādes, kā kaitīgo dīzeli aizstāt lauku darbos.

Ja reiz iesākām par jūtīgām lietām, gribu prasīt – kāds tad ir labums no tagadējās lauksaimniecības Latvijai, izņemot to nelielo saujiņu lielsaimnieku, kuri, kā paši saka, labību ražo rūpniecībā bez jumta? Lauki kļūst tukši, jaunatne aizbrauc.

Man ir pretjautājums: cik ir tādu, kuri gribētu šodien ar lauksaimniecību nodarboties? Jā, tagad situācija mazliet mainās un uzlabojas, jo arī vīdējo saimnieku mazbērnī redz – senčiem ir normāla māja un mašīna, savos 60 gados viņi vēl brauc slēpot uz Alpiem vai atpūsties Kanāriju salās, traktors ir datorizēts un kabīne tīra. Šā-

dos apstākļos var mācīties arī lauksaimniecību, un tā lēnām šis svārstis nāk atpakaļ, un tikai tādēļ, ka ir ekonomiskais pamatojums. Bet mazām saimniecībām šī pamatojuma nav.

Bet bioloģiskajās saimniecībās?

Latvijā vīdējā bioloģiskā augkopības saimniecība ir pat lielāka nekā konvencionālā, bet produkcijas izlaide tur ir tuva nullei, jo lielai daļai bioloģisko saimniecību pamatbizness ir subsīdiju saņemšana. Ražošanas tur praktiski nav, izņemot varbūt desmit, divpadsmit saimniecības visā valstī.

Kādu galu ņems trīs četrus un vairāk tūkstošu hektāru lielsaimniecības ar milzu kredītsaistībām?

Latvijā lielākā saimniecība, šķiet, ir kādi 6000 ha. Ja paskatāmies tepat kaimiņos Lietuvā, tur ir 30–40 000 un līdz pat 70 000 ha. Ar lielo saimniecību kredītsaistībām problēmas neredz – visam apakšā ir biznesa plāns, tas viss normāli atmaksājas un tādēļ saimnieki to dārgo tehniku ņem.

Te gan gribētu uzsvert, ka "LATRAPs" kooperatīva galve-

nais klients un mērķauditorija ir nevis lielie, bet tieši mazie un vīdējie zemnieki. Lielie jau paši ir uzņēmēji, bet mazajiem vadību nodrošina kooperatīvs, kas viņa vietā kaulējas par minerālmēsli, augu aizsardzības līdzekļu un sēklu pirkšanu, kā arī graudu pārdošanu.

Ar milzīgu gandarijumu tagad skatos uz Eleju. Kad sākām 2000. gadā, apkārt bija daudz saimniecību ar 35 līdz 50 ha platībām, īpašniekiem ap 60 gadiem un zemi apstrādāja ar beļorusiem. Domāju, ka pensionāri pārdos savas zemes lielsaimniekiem un drīz tur viss beigsies. Pagājuši 20 gadi, un tajās pašās saimniecībās mājas ir pārbūvētas kā konfektes, sa-pirkta jauna tehnika. Kad prasu, kā tas iespējams, man saka – kopš esot kopā ar "LATRAPs", viss sanākot. Tas arī galvenais rezultāts, ko kooperatīvs izdara – dod iespēju mazajiem saimniekiem izdzīvot.

Kādēļ Lietuvā ir tik milzīgās saimniecības?

Tur praktiski nav kooperācijas, līdz ar to dominē lielsaimniecības. Vēl arī tādēļ, ka tur privatizācija notika citādi. Lie-

tu vā kolhozus saglabāja kā veselumu, bet mēs sadalījām ar pajām. Pie viņiem privātie pārņēma visu kolhoza teritoriju. Kad vienā kaut kādu iemeslu dēļ saimniekošana beidzās, to 5–6 tūkst. ha teritoriju pievienoja citam. Vienu, otru, trešo – par parādiem un tamli dzīgi. Tā izveidojās milzīgas saimniecības.

Tomēr es piekritu, ka lielsaimniecības ir problēma arī Latvijā. Tajā dienā, kad kāds no īpašniekiem pārstās strādāt, visdrīzāk tādēļ, ka nav mantinieka, kurš to turpinās? Kas pārņems? Nesadalu lielsaimniecību nopirkt varēs tikai liels investors, un visdrīzāk tas būs ārvalstnieks.

"LATRAPs" arī turpmāk darbosies tikai Latvijā vai tomēr ies ārpus robežām?

Zirņu rūpniecības projekts mums jau ir pirmais solis šajā virzienā. Lietuviešiem esam izstāstījuši, un viņi ir ieinteresēti. Esam jau palīdzējuši izveidoties zemnieku kooperatīvam Igaunijā, kā arī Lietuvā Joniškos, un tur tagad jau ir 5–6 kooperatīvi. Ceram, ka zirņu proteīna rūpniecības projekta tālākajā attīstībā iesaistīsies jau kooperatīvu apvienība.